

28 Şubat Davası Ne Zamana Kadar Ertelenecek

Gülşen ÖZER

GÜNDEM

28 Şubat Davası Ne Zamana Kadar Ertelenecek?

En son 12-16 Şubat tarihleri arasında görülen 96. duruşma 2 Mart 2018 tarihine ertelendi. Bu davanın karar duruşması olacağı düşünülüyordu ve yıllardır davayı sebatla takip eden küçük bir grup çağrılar yaparak STK'ları, dâvârlı kişileri duruşmada bulunmaya davet etti. Salon kalabalıktı ama beklenen olmadı ve karar çıkmadı. Dava bir kez daha ertelendi.

Gülşen ÖZER

30

28 Şubat darbesinin yirminci yılının ardından şubat aylarında gündeme gelen ve sonra sönen darbe tartışmalarında tablo kısmen can sıkıcı kusmen bıkıcı bir tonda devam ediyor. Şurası açık ki, Türkiye'de darbe uzmanlığına hasredilmiş bir alana veri sağlayacak bir geçmiş yaşandı. 28 Şubat postmodern darbesi darbeler tarihi içerisinde farklı bir yer tutuyor. Meselenin vuku bulması bu farklılığın temelini oluştursa da ilginç bir biçimde "bin yıl" sürecek tehdidi sıkça vurgulanıp "sürmedi" diye dillendirilmesine karşın yirmi yıldır aşılabılmış değil. Bu aşma, yasakların sürüdüğü anlamında değil elbette fakat hem psikolojik anlamda etkilerinin devam ediyor olması hem de darbenin arka planını tam olarak ortaya konulamamışlığı aşılamışlığın göstergesi. Tüm bunları mevcut iktidar ve imkânlar eşliğinde düşündüğümüzde sağlam sosyolojik analizlerin, aydınlatılması gereken bağlanıların yoksunluğunu fark edebiliriz. Darbeden zarar görenler kendi zaviyelerinden yaşadıklarını anlatıyor. Bu konuda yapılan belgeseller, yazılan

kitaplar da daha çok bu yaşanmış acılar üzerine kurgulanıyor. Ne var ki yirmi yıllık bir süreçte ne darbe yapılarının kabulleri ne de gerçekleştirme biçimlerine dair berrak bir veri yok.

Bu konu eksiklikleriyle süredursun tahlile muhtaç bir dizi değişim de yaşıyor. Tabii "meselerimizin" 28 Şubat günlerinde aleni hakaret ve küfür ile gündeme gelen kişilerce malzeme yapmasına izin vermemek de önemli. Mesela 28 Şubat'ta yaşananları konu edinen Fatih Akaylı gibi isimlere pürüm vermek hatta onların programlarına çıkmak trajik bir durum. Bu nedenle imkânların sonuna dek kullanılabilceği bu günlerde daha fazla kafa yorma, acıları paranteze alarak bir perspektif ortaya koymak önem taşıyor.

28 Şubat'ın yıldönümlerinde bu konuyu gündeme getirmek isteyen basın mensuplarının en fazla üzerinde durduğu husus nasıl eziyet görüldüğü, bu esnada ne hissedildiği şeklinde daha çok dramatik sahnelerle dair malumat alma çabaları. Bugünkü duruma dönük değerlendirmeleri ise

adeta duyamazlıktan gelen ve aldıkları görüşlerde de bu konuların kesilmesiyle yapılan bir haber külliyyatı söz konusu. İşin doğrusu yaşanan onca yıldan sonra birçok kişi geriye dönüp "nasıl acı çektiğini" anlatmaktan bıkmış durumda. Yaşanan yaşandı, acılar çekildi. Esas olan bunca yıldır bu acıların sarılmasına dönük ne yapıldığı ya da yapılmadığı üzerinde konuşmak. Bu konular konuşulmak istendiğinde ise özellikle "birim camia" müstehzi gülümseyerek "artık bu konuları geçelim" mealinde sözler sarf ediyor.

28 Şubat'a yaşananların cevabını millet 15 Temmuz'da layıkıyla verdi. O gece verilen mücadele aynı zamanda tekrardan 28 Şubat ortamına dönmek istememenin ve biriken acıların açığa çıkması haliydi. Başörtü yasaklarıyla özdeşleşen 28 Şubat postmodern darbesinin en önemli ayacı Cumhurbaşkanımızın bir günde verdiği talimatla tarihe gömüldü. O tarihe kadar sessizliğini koruyan hatia ilk yıllarında "önceligimiz değil" söylemi bu süreçte yarattı beresi olanları üzse de genel olarak bir maslahat gözetildiği kanaatle yüksek sesle meselelerin konuşulmasını da engelledi. Bu konuda yaşanan sorun zayıf da olsa devamlılığı olan bir çizgide dillendirildi. Fakat işin esas tarafı bu sorun kalktığında bu dosyaları tamamen kapatılabileceğine dair yanlış algıdır. Yaşananlar yaşanmıştır evet ama üzerine 15 Temmuz gibi bir tecrübe yaşamışken bu darbe ile istatamam hesaplaşılabildiği söylenemez.

28 Şubat'tın bakiyesini açık biçimde devam eden davadan, hâlâ hapishanede olan ve hakları tamamen iade edilmemiş kişilerin takip edilebilir. Bu konuda mesafe kat etmek isteyen herkesin temel amacı sesini Cumhurbaşkanını Erdoğan'a duyurmak noktasında birleşmektedir. Nihayetinde istisnai bir kaç isim dışında artık belli makam ve mevkilere gelen "bizim insanlarımız" bu meseleyi dinlemek dahi istememekte için ilginç tarafı dön hukuksuz biçimde gerçekleşen haksızlıklar bugün hukuk ve mevcut mevzuat çerçevesinde çözüm mümkün mü diye sormaktadırlar ilk olarak. Bu meseleler baportu yasasının kalkması ve Cumhurbaşkanının meydanlarda 28 Şubat'tan bahsetmesiyle zulme uğrayanları cesaretlendirerek haklarını aramalarını neden oldu ama ne var ki mesele aşağıda bürokratik süreçlerde Erdoğan'ın düliendirdiği kadar berrak ve kesin ilerlemeli. Ne

28 Şubat esnasında ya da aynı zihniyetin hüküm olduğu yıllarda mahkûm edilmiş kişiler hâlâ hapisshanededir. Bu kişiler için de sosyal medyada kampanyalar yapıyor olsa da belirgin bir çözüm yolu ufukta görünmüyor. İş yine Cumhurbaşkanının talimatını bekleyecek görünüyor.

yazık ki göreve iade edilen öğretmenler, memurlar özük haklarını alamamak için bürokrasi içerisinde yıllardır hırpalanıyor.

28 Şubat esnasında ya da aynı zihniyetin hakim olduğu yıllarda mahkûm edilmiş kişiler hâlâ hapisbandede. Bu kişiler için de sosyal medyada kampanyalar yapılıyor olsa da belaglin bir çözüm yolu ufukta görünmüyor. İş yine Cumhurbaşkanı'nın talimatını bekleyecek görünüyor.

28 Şubat 20 Yıldır Sürüyor

Gelelim yıllardır ertelenen 28 Şubat davasına. En son 12-16 Şubat tarihleri arasında görülen 96. duruşma 2 Mart 2018 tarihine ertelendi. Bu kararın karar duruşması olacağı düşünülüyordu ve yıllardır davayı sebatla takip eden küçük bir grup çağrılar yaparak STK'ları, duyarlı kişileri duruşmada bulundurmaya davet etti. Salon kalabalıktı ama beklenen olmadı ve karar çıkmadı. Dava bir kez daha ertelendi.

Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden dava süreci iddianamenin hazırlandığı 2013 yılında başladı. BÇG-28 ŞUBAT adlı iddianame 1309 sayfa ve 355 Ek klasörden oluşuyor ve ilk 15 celsede bu iddianame okunmuştur. Davada dönemin genelkurmayı başkanı İsmail Hakkı Karadayı ve Genelkurmay ikinci başkanı Orgeneral Çevik Bir sanık sandalyesinde. Davada 103 sanık ilk dönem tutuklu yargılanırken davanın yılan hikayesine dönüşme sürecinde salınarak tutuksuz yargılanmaya devam edildi. Savcı 60 sanık için -ki aralarında Karadayı ve Çevik Bir de var- 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 147. maddesi uyarınca, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini cebren döşürmeye, devirmeye iştirak" suçlarında ağır- laşımını moebbet hapis talebinde bulunuyor.

Fakat zaten bu karar çıksa bile sembolik bir anlam taşıyacak. Sanıkların çoğu artık yaş ilerlemiş ve yaşlılıktan kaynaklı sağlık sorunları yaşıyorlar. Cezanın verilmesinin anlamı ise bir kaç açıdan önem taşıyor. İlki böyle bir kararla darbenin darbe olduğu tescillenmiş ikincisi de yeni yargılamalar için yol açılacak olması.

Sanık avukatları benat ve artık hayatta olmayan dört isim için de kamu davalarının düşürülmesi talebinde bulunuyorlar. Savunmalar 15 Temmuz öncesi yoğun olarak BCG'den hiç haberleri olmadığı ve hükümeti döşürme fiili hatta bu bir yana bu yönde bir düşünceleri bile olmadığı ifade edildi. Papalannın beyanları adeta Necmettin Erbakan'ın seccadesini yayan, oca, inancına saygılı oldukları yönünde. Bu yöndeki ısrar elbette Erbakan Hocanın hayatta olmaması ile kuvvetleniyor. İmam Şafii "olmamış olaylara fetva verilmez" der ama olup bitenden yola çıkarak bir çıkarımda bulursak Erbakan Hoca hayatta olsa bizi mi onları mı memnun ederdi sorusu ne yazık ki memnun edici bir cevaba kavuşmaz. Nihayetinde Şevket Kazan mahkemeye verdiği beyanda sanıklar arasında arkadaşları olduğunu, savcılıkta şikâyetçi olduğunu ama şimdi şikâyetçi olmadığını duygusal bir tonla ifade etti. Çevik Bir'in kendisine söz almak teşekür ettiği oturumu izleyen darbe mağdurları durumu şaşkınlıkla izledi. Dolayısıyla AK Parti busumeti ve yenilgi psikolojisi "ak saçlılardan" adil bir şahitlik çıkmayacağını gösterdi. Saniki ülkece bir bezeyan yaşanmış ve zulümler kendiliğinden gerçekleşmişti. Okul kapılarında öğrenciler kendi kendilerini toplamış, başörtülüler okullarını, işlerini kendiliğinden bırakmış ya da askerler kendi kendilerini mi işten atmıştı? İçin doğrusu davayı takip ederseniz edineceğiniz tek kanaat bu!

İlk zamanlar davaya müdahil, müşteki olmak isteyenlerden kabul edilenler bulundukları şehir-

lerde ifade verdi. Dava bu ifadelerin alınmasını ardından Ankara'da devam etti. Davaya sanıklar, müştekiler ve tarafların avukatları katılıyor ancak şehir dışından katılmak durumunda kalan müştekiler her zaman davayı takip etme imkânı bulamıyor. Davanın görüldüğü ilk oturumlardan bu yana salona izleyici olarak katılan sanık yakınları ve müştekiler arasında gergin bir atmosfer oluşu-

yor. Özellikle sayının arttığı günlerde salonda bulunabilmek dirsek savaşı vermekle mümkün olabiliyor. Birbirini direkt muhatap almadan yüksek sesle kurulan taciz cümlelerine karşı da sağlam bir sinir sistemine sahip olmak gerekiyor. Özellikle "bu ne kinmiş yıllardır bitmedi", genç gördükleri başörtülülere karşı "bu da mı mağdurmuş", "devir bunların" gibi küçümseyen ve karşıdaki kişilerin haklılığına asla ihtimal vermeyen, onlara zarar verdiklerini görmezden gelen cümleler karşısında sabırlı olup sükûneti korumak çaba gerektiriyor.

Bu salona giriş ve tacizleri aştıktan sonra asıl sinir harbi başlıyor aşında. Sanıkların yüzlerinde hiçbir pişmanlık alameti yok ve her savunma üniversite kürsüsünden hükime dek tüm salona ders verir edasıyla gerçekleşiyor. İddianamede olan her şey karşısında "görmedim duymadım haberim yok" mealinde tumturaklı bir söylev veriliyor. Özellikle son duruşmalarda sanıkların süreçten mağdur olduklarını söylemesi ise tekrar bir kabus içine düşmüş hissinin hâsıl ediyor. Özetle denebilir ki o salonda 28 Şubat hâli yaşıyor.

Yeni Kale FETÖ ve Davanın Sahipsizliği

Sanıkların özellikle 15 Temmuz sonrası geliştirdikleri argüman ise FETÖ. Savunmaların belkemiğini bu davanın FETÖ kumparı olduğu söylemi. Yargı süreçlerinde yer alan bazı isimlerin FETÖ'den tutuklanmış olmaları sanıklar aç-

Başörtü yasağının kalkması ve Cumhurbaşkanının meydanlarda 28 Şubat'tan bahsetmesiyle zulme uğrayanları cesaretlendirerek haklarını aramalarına neden oldu ama ne var ki mesele aşağıda bürokratik süreçlerde Erdoğan'ın diğlendiriği kadar berrak ve kesin ilerlemedi. Ne yazık ki görevi fide edilen öğretmenler, memurlar özük haklarını alabilmek için bürokrasi içerisinde yıllardır harpalanıyor.

smadan adeta can simidi işlevi görüyor. İddianameyi bu anlamda FETÖ'ye bağlamak hükümsüz kılmaya gayreti örgütün bu tür faaliyetleri örnek gösterilerek destekleniyor.

Durumun tam tersi olduğu şimdiye kadar mesafe kat edilememesinin nedeninin FETÖ olduğu aslında Erdoğan'ın 15 Temmuz sonrası "bu dava asıl şimdi başlıyor" sözüyle ifade edildi. Bu ifadeyle esasen şimdiye dek karar çıkmamış olmasının şrekli ertelenmenin alt metni ifadelendirilmiş oldu. Sonuçta dava sürecinde FETÖ etkisinin olduğu her hâlikanda kabul ediliyor fakat bu etki fariki okunuyor.

Eğri oturup doğru konuşmak gerekirse davalarda ki en acı tablo sarık avukatları kısmının her daim dolu olması buna mukabil "bizim" kısmımızın ise zayıf olması. Belli başlı bir kaç avukat düzenli olarak oturumlarda yer alırken zaman zaman iştirak eden yeni simalar da oluyor. Ama her haliyle zayıf... 28 Şubat meselesiyle özdeşleşen milletvekilli, yazarların katılımı meseleyi gündemleştirme açısından bir canlılık katsa da şu soru her daim havada cevapsız kalıyor: Bu meselede mağdurlar kim? Dön bu meselede kişileri aıp inanca saldırdı olduğu dolayısıyla da karşı durmanın tüm Müslümanların vazifesi olduğu kanaati buhar olmuş ya da birilerinin bu vazifeyi farz kifiye olarak üstlenmelerini diğerlerinin üzerinden yükümlülüğü kaldırdığını mı düşünüyor?

Türkiye'de 28 Şubat'tan etkilenmeyen yok gibidir. Hemen hemen herkesin ailesinde çevresinde muhalakak bir başörtülü kadın ve dindar erkek bu süreçten zarar gördü. Bununla ötesinde meselelerin bayraktarlığını yapmış bir sürü grup, STK, dernek var. Fakat bu sayısal çokluk nedense davayı takip etme konusuna bir türlü yansımıyor. Dava sürecinin uzunluğu elbette bunu zorlaştırıyor ama yine açığa çıkan soru neden sadece "bizim mahalleye" zor? Birçok konuda iş birliği yapan gruplar hatta doğrudan AK Parti teşkilatları meseleyi sahiplenip takip için iş bölümü yapamaz mıydı? Belki de sadece Ankara'da yaşayanlar bile bu işi götürebilirdi. Ya da şehirlerarasında bir dağlım da yapılabilirdi. Birçok çözüm yolu olabilirdi ama düşündürücü olan neden olmadı ve neden bu dava bu saate kadar sonlanmadı? Nihayetinde 15 Temmuz davaları ve 28 Şubat davasına katılım azlığı adeta meydarlarda varız ama mahkeme gibi

uzun soluklu mücadele ayagına mesafeli olunduğu sonucunu açığa çıkıyor.

Adaletin tecellisi için sabırla beklendi fakat bu yıllar içerisinde Türkiye'de hep çok kritik süreçler yaşandı ve yine sabır bu olaylara yaslanarak korundu. İlk davalardaki hava son duruşmalarda sanıkların aleyhine dönmüş hissi uyandırmıyor. Kararı ceza ile sonuçlanacağı beklentisi her iki tarafta da göçtü bir kanaat. Bu nedenle son savunmalar sonuza dek uzayacak izlenimi veren bir tarzda gerçekleşiyor. Sayfalarca metin saatlerce okunuyor haliyle oturumlar geç saatlere dek uzuyor. Bu sanıkların ceza almadan önce süreci uzatma çabası olarak yorumlanıyor. Fakat tüm detaylar beraber düşünüldüğünde verilecek karar büyük oranda şekillenmiş olmasına karşın ülkenin genel durumu yahut kurulan yeni ittifaklar nedeniyle ertelemeler gerçekleşiyor fikrini hâsil ediyor. Hükümet yeni bir tartışma gündemi açarak acil meseleler üzerine gölge düşün istemiyor.

Dava süreci devam ederken 28 Şubat altı komisyonu Aydın Ünal başkanlığında çalışmalarına başladı. 20 yıldan sonra sevinmek mi bözönlenmek mi lazım gelir kestiremiyor insan. Böyle bir komisyon 28 Şubat Öğretmenler Platformu ile yıllar önce gündeme taşınmış hatta sıkça gerçekten kimin haksızlığa uğradığını tespit için kurulacak bir komisyonda çalışabileceklerini içeren bir öneri sunmuşlardı. Bu komisyondan ve artık ertelenmeyecek nihayete ermesi beklenen davadan sonra istenen ise iade-i itibar her şeyden önce. Görevlerine af kapsamında dönen birçok kişinin ortak ifadesi "biz af gerektiren bir fiilde bulunmadık" dolayısıyla da önce bu durumun tashih edilmesi bekleniyor.

Sonuçsuz bir dava için sonuç cümlesi olarak umutların başka baharlara hatta ahirete kalmamasını umut ettiğimizi Mehmet Akif'ten musallarla belirtelim:

"Geçti mazi denen o devr-i melal
Haydi, fethet senindir istikbal."